

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Επιμέλεια: Λαδόπουλος Επαμεινώνδας,

Δικηγόρος Αθηνών, ΜΔΣ Ποινικού Δικαίου – Ποινικής Δικονομίας

Οκτ. 2024

ΠΡΑΚΤΙΚΟ Ι

Ο Α εξοργισμένος από το γεγονός ότι ο Β προ μηνός είχε διαδώσει ψευδή γεγονότα για το πρόσωπό του, μεταβαίνει στο σπίτι του από κοινού με τον ανήλικο φίλο του Φ, και από κοινού επιδιώκουν και προκαλούν στον Β βαριά σωματική βλάβη και αναπηρία.

Μετά την κίνηση ποινικών διώξεων και τη διενέργεια κύριας ανάκρισης, στον Α και τον Φ ασκείται ποινική δίωξη για το αδίκημα της βαριάς σκοπούμενης/επιδιωκόμενης σωματικής βλάβης από κοινού, ενώ στον Β ασκείται δίωξη για το ποινικό αδίκημα της συκοφαντικής δυσφήμισης.

ΕΡΩΤΑΤΑΙ:

1. Ενώπιον ποιου Δικαστηρίου θα παραπεμφθούν οι Α, Β και Φ για τις πράξεις που τους αποδόθηκαν ;

Στο άρθρο **128 ΚΠΔ** ορίζονται τα συναφή εγκλήματα και απαριθμούνται περιοριστικά 3 περιπτώσεις. Σύμφωνα με την τρίτη περίπτωση, συναφή θεωρούνται τα εγκλήματα που τελούνται από πολλούς εναντίον αλλήλων είτε συγχρόνως, είτε σε διαφορετικούς τόπους και χρόνους. Αυτή η μορφή συνάφειας περιλαμβάνει και τις περιπτώσεις τέλεσης περισσότερων εγκλημάτων από πολλούς, εφόσον υφίσταται αναγκαιότητα δικονομικής διερεύνησης των εγκλημάτων στο πλαίσιο ενός ενιαίου ιστορικού γεγονότος και για λόγους δικονομικής σκοπιμότητας.

Περαιτέρω, στο άρθρο **129 ΚΠΔ** ορίζεται ότι τα συναφή εγκλήματα ανακρίνονται και εκδικάζονται από το ίδιο Δικαστήριο, αν από τη συνεκδίκαση δεν προκαλείται βλάβη. Η καθ' ύλην αρμοδιότητα ανήκει στο ανώτερο Δικαστήριο που είναι αρμόδιο και για τα συναφή εγκλήματα που υπάγονται στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του κατώτερου Δικαστηρίου.

Αρμοδιότητα για την εκδίκαση του κακούργηματος της βαριάς σκοπούμενης σωματικής βλάβης (310§2 ε.δ β' ΠΚ) έχει το Μικτό Ορκωτό Δικαστήριο, το οποίο υπερισχύει σε κάθε περίπτωση (109 ΚΠΔ και 129§2 ΚΠΔ).

Αρμοδιότητα για την εκδίκαση του πλημμελήματος της συκοφαντικής δυσφήμισης έχει το Μονομελές Πλημμελειοδικείο (115 ΚΠΔ).

Έτσι αρμόδιο για την εκδίκαση των αδικημάτων είναι το ΜΟΔ.

Παρατηρούμε όμως, ότι ο Φ είναι ανήλικος. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται τα άρθρα 129§4 ΚΠΔ σε συνδ. με 130§3 ΚΠΔ και αναζητούμε την αρμοδιότητα στο άρθρο 113 ΚΠΔ. Στην προκειμένη περίπτωση ο Φ θα παραπεμφθεί στο Τριμελές Δικαστήριο Ανηλίκων, εφόσον πρόκειται για πράξη, που αν τελούσε ενήλικος θα ήταν κακούργημα (113§ 1 περ. Β' σε συνδ. με 127 ΠΚ).

2. Με ποιον τρόπο θα παραπεμφθούν οι κατηγορούμενοι στο ακροατήριο;

Για τους Α και Β το τέλος της ανάκρισης κηρύσσεται από το συμβούλιο πλημμελειοδικών με βούλευμα (308§1 ΚΠΔ). Δεδομένου ότι το άρθρο 129 ΚΠΔ αναφέρει ρητά «ανακρίνονται και εκδικάζονται», συνάγεται ότι η διαδικασία που ακολουθείται για την παραπομπή για το βαρύτερο έγκλημα, προβλέπεται και για το ελαφρύτερο, ακόμη και αν είναι πλημμέλημα, ώστε να αποφεύγεται το παράδοξο να ακολουθούνται δύο διαφορετικοί τρόποι παραπομπής συναφών εγκλημάτων για να δικαστούν από το ίδιο Δικαστήριο.

Για τον ανήλικο Φ, εφόσον οι πράξεις που τελούνται από ανήλικους θεωρούνται πάντα πλημμελήματα (18 ΠΚ), η παραπομπή του θα γίνει με τη διαδικασία του 308§3 ΚΠΔ (απευθείας κλήση) βλ. και αιτιολογική έκθεση ν. 4855/2021 άρθρο 133 (άρθρο 129 ΣχΝ).

3. Έχουν δικαίωμα οι Α και Β να προσβάλλουν το παραπεμπτικό βούλευμα, εντός ποιας προθεσμίας και για ποιους λόγους;

Βλ. 478 ΚΠΔ. Επιτρέπεται στον Α που παραπέμπεται για κακούργημα για τους λόγους που αναφέρονται στην παρ. 1 περ. α και β εντός 10ήμερης προθεσμίας (ή 30ήμερης αν πρόκειται για κάτοικο εξωτερικού) αρχής γενομένης από την επίδοση του βουλεύματος στον κατηγορούμενο (473ΚΠΔ).

Ο Β δεν έχει δικαίωμα άσκησης έφεσης, δεδομένου ότι παραπέμπεται για το αδίκημα της συκοφαντικής δυσφήμισης, το οποίο συνιστά πλημμέλημα (478 ΚΠΔ).

4. Μετά το πέρας της ακροαματικής διαδικασίας ενώπιον του ΜΟΔ στον Α επιβάλλεται ποινή κάθειρξης 10 ετών και στον Β ποινή φυλάκισης 6 μηνών. Έχουν δικαίωμα άσκησης έφεσης κατά της ανωτέρω απόφασης;

Ο Α έχει σαφώς δικαίωμα άσκησης έφεσης (489 περ. ε ΚΠΔ). Ο προβληματισμός έγκειται ως προς τον Β, ο οποίος καταδικάστηκε σε ποινή φυλάκισης 6 μηνών από το ΜΟΔ, επομένως, βάσει του ίδιου άρθρου φαίνεται εκ πρώτης όψεως να μην έχει δικαίωμα άσκησης έφεσης κατά της απόφασης.

Ωστόσο στο άρθρο 496 ΚΠΔ ορίζεται ότι το ένδικο μέσο της έφεσης εκτείνεται αμέσως και αυτοδικαίως και σε όλα τα τυχόν συναφή εγκλήματα, ακόμη και αν επιτρέπεται σε ένα μόνο από αυτά. Επομένως και ο Β δικαιούται σε άσκηση έφεσης.

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΙΙ

Κατά του Α ασκείται ποινική δίωξη από τον αρμόδιο εισαγγελέα πρωτοδικών για το ποινικό αδίκημα της τοκογλυφίας κατ' επάγγελμα. Μετά τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης διατάσσεται κύρια ανάκριση κατά τη διάρκεια της οποίας ο ανακριτής διαπιστώνει ενδείξεις ενοχής του Γ και επεκτείνει την ποινική δίωξη και στο πρόσωπο αυτού ως συμμετόχου. Οι Α και Γ παραπέμπονται με βούλευμα να δικάσουν στο Τριμελές Εφετείο Κακουρηγημάτων. Ο Β, ενός εκ των θυμάτων των Α και Γ έχει δηλώσει παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας εις βάρος τους ήδη από το στάδιο της προδικασίας και την επαναλαμβάνει κατά την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας. Ωστόσο, η υπεράσπιση αντιλέγει και ζητά την αποβολή του Β, ως μη έχοντος έννομο συμφέρον, διότι οι αστικές του αξιώσεις έχουν ικανοποιηθεί δυνάμει ιδιωτικού συμφωνητικού που συντάχσαν σε χρόνο μετά την αμετάκλητη παραπομπή των Α και Γ στο ακροατήριο.

Οι Α και Γ καταδικάζονται σε ποινή κάθειρξης 6 ετών και χρηματική ποινή χωρίς αναστολή και χωρίς να χορηγήσει ανασταλτικό αποτέλεσμα στην Έφεση. Κατά την ακροαματική διαδικασία του δευτεροβάθμιου Δικαστηρίου και κατά τη διάρκεια της απολογίας του στο ακροατήριο, ο Α διαφοροποιείται ως προς τα όσα είχε αναφέρει ο ίδιος κατά την απολογία του στην προδικασία και το Δικαστήριο του επισημαίνει τις αντιφάσεις αναγιγνώσκοντας ολόκληρη την κατάθεση που ο ίδιος είχε δώσει ενώπιον του ανακριτή και τον καταδικάζει όπως και πρωτοδίκως.

1. Ποια θα είναι η απόφαση του Δικαστηρίου ως προς το νόμιμο της παράστασης του Β;

Βλ. άρθρο 65 ΚΠΔ.

2. Ποιο είναι το αρμόδιο Δικαστήριο να δικάσει την Έφεση των Α και Γ;

Το Τριμελές Εφετείο, αποτελούμενο από αρχαιότερους Δικαστές (κατάργηση Πενταμελών Εφετείων) με τον ν. 5095/2024 (βλ. άρθρο 111§8 ΚΠΔ).

3. Με ποια διαδικασία μπορούν οι Α και Γ να ζητήσουν την αναστολή εκτέλεσης της στερητικής της ελευθερίας ποινής και της χρηματικής ποινής που τους επιβλήθηκε μέχρι την εκδίκαση της Έφεσης που άσκησαν αμφότεροι παραδεκτά;

Βλ. 497§7 ΚΠΔ. Με αίτηση τους στο Τριμελές Εφετείο (ως δευτεροβάθμιο) μπορούν να ζητήσουν την αναστολή εκτέλεσης μόνο της ποινής κάθειρξης. Στη χρηματική ποινή δεν προβλέπεται αναστολή και δεν τους παρέχεται τέτοια δυνατότητα από το νόμο.

4. Ο Α ασκεί αναίρεση κατά της εφετειακής απόφασης για απόλυτη ακυρότητα της διαδικασίας στο ακροατήριο, ισχυριζόμενος ότι παρανόμως του αναγνώσθηκε η προφορική του απολογία στον ανακριτή,

και ο Γ ασκεί επίσης αναίρεση επειδή η ποινική δίωξη δεν του ασκήθηκε από τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών, αλλά από τον ανακριτή. Προβάλλονται παραδεκτά οι λόγοι αναίρεσης; Σχολιάστε τη βασιμότητα των ανωτέρω λόγων που προβλήθηκαν ανεξαρτήτως παραδεκτού ή μη αυτών.

Ως προς την αναίρεση του Α, προβάλλεται παραδεκτά και εδράζεται στο άρθρο 510§1 στοιχ. Α ΚΠΔ (απόλυτη ακυρότητα), η οποία γεννήθηκε λόγω της παράβασης του άρθρου 365§2 ΚΠΔ. Η λήψη υπόψη και αξιοποίηση αποδεικτικώς εκ μέρους του δικαστηρίου ολόκληρης της απολογίας του κατηγορουμένου, που έδωσε κατά τη διενέργεια της κύριας ανάκρισης, δημιουργεί απόλυτη ακυρότητα, κατά το άρθρο 171 παρ.1 περ.δ' του ίδιου Κώδικα, η οποία ιδρύει τον προβλεπόμενο από το άρθρο 510 παρ.1 στοιχ. Α' ΚΠοινΔ λόγο αναίρεσης, διότι αφορά στην υπεράσπιση του κατηγορουμένου.

Ως προς το παραδεκτό του λόγου, η απόλυτη ακυρότητα μπορεί να προβληθεί σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, ακόμη και στον Άρειο Πάγο (174§1 ΚΠΔ), ενώ αρμόδιο να κηρύξει την ακυρότητα είναι το Δικαστήριο που αποφασίζει για το ένδικο μέσο που ασκήθηκε κατά μιας απόφασης. Επομένως, παραδεκτά ασκείται αναίρεση για τον λόγο αυτόν.

Ως προς τον Γ, η ακυρότητα που προβάλλει αφορά την προδικασία, επομένως πρέπει να προβληθεί μέχρι την αμετάκλητη παραπομπή στο ακροατήριο. Συνεπώς, προβάλλεται απαραδέκτως. Εξάλλου, ο λόγος αναίρεσης που προβάλλεται είναι και νομικά αβάσιμο, καθώς ο ανακριτής έχει εξουσία να επεκτείνει την ποινική δίωξη (άρθρο 250 §1 ΚΠΔ) και σε άλλα πρόσωπα που συμμετείχαν στην ίδια πράξη (ανάκριση *in personam*) και όχι *in rem*.

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΙΙΙ

Ο Α έχοντας την ιδιότητα του ομόρρυθμου εταίρου της εταιρείας Ε, η οποία διαχειρίζεται ξενοδοχειακή μονάδα στο νησί της Σκύρου, κατά παράβαση των κανόνων επιμελούς διαχείρισης υπεδείκνυε σε Γερμανούς πελάτες του ξενοδοχείου να καταθέτουν τα χρηματικά ποσά που όφειλαν για τις κρατήσεις των δωματίων στον λογαριασμό της συζύγου του, που η ίδια διατηρούσε στη Γερμανία. Τα ποσά αυτά ουδέποτε αποδόθηκαν στο ταμείο της εταιρείας με αποτέλεσμα η εταιρεία να υποστεί ζημία 20.000,00€.

1. Υπό ποιες προϋποθέσεις μπορεί να ασκηθεί ποινική δίωξη στον Α για το ποινικό αδίκημα του άρθρου 390§1 ΠΚ;

Σύμφωνα με το άρθρο 405§1 ΠΚ το αδίκημα του άρθρου 390§1 ΠΚ διώκεται κατ' έγκληση. Επομένως, πρέπει η εταιρεία Ε να ασκήσει έγκληση κατ' άρθρον 51§1 ΚΠΔ σε συνδ. με το άρθρο 42§2, 3 και 4 ΚΠΔ.

2. α) Ποια θα είναι η δικονομική πορεία της εν λόγω υποθέσεως μέχρι την παραπομπή του Α στο ακροατήριο και β) τι θα άλλαζε, αν η προκληθείσα ζημία ανέρχονταν στο ποσό των 150.000,00€;

Α) Σύμφωνα με το άρθρο 43§1 ΚΠΔ ο εισαγγελέας μόλις λάβει τη μήνυση – έγκληση κινεί την ποινική δίωξη, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο άρθρο αυτό. Ειδικά για τα κακουργήματα και για τα πλημμελήματα που απειλούν ποινή φυλάκισης τουλάχιστον 3 μηνών και στα πλημμελήματα αρμοδιότητας του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου, καθώς και στα πλημμελήματα που τελούν πρόσωπα ιδιάζουσας δωσιδικίας, κινεί την ποινική δίωξη μόνο εφόσον έχει διενεργηθεί προκαταρκτική εξέταση ή αυτεπάγγελτη προανάκριση.

Το αδίκημα άρθρου 390§1 εδ. α' ΠΚ ανήκει στην αρμοδιότητα του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου, βάσει των άρθρων 115§1 εδ. δ' ΚΠΔ σε συνδ. με το άρθρο 112§1 ΚΠΔ. Επομένως, ο εισαγγελέας θα διατάξει υποχρεωτικά προκαταρκτική εξέταση κατ' άρθρον 41§1 ΚΠΔ.

Εφόσον το συγκεκριμένο πλημμέλημα δεν συγκαταλέγεται σε εκείνα του άρθρου 246§2 περ. β' ΚΠΔ, οπότε και θα έπρεπε να διαταχθεί κύρια ανάκριση, ο Α θα παρεπεμφθεί στο ακροατήριο με κλητήριο θέσπισμα, κατ' άρθρον 43§1 εδ. α' και 320 παρ. 2 εδ. α' ΚΠΔ.

Β) Στην περίπτωση αυτή, η πράξη θα ήταν κακούργημα (390§1 εδ. β' ΠΚ). Ως εκ τούτου, στην προκειμένη περίπτωση ο Εισαγγελέας θα διατάξει τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης κατ' άρθρον 43§1 ΚΠΔ και θα κινήσει την ποινική δίωξη παραγγέλλοντας υποχρεωτικά κύρια ανάκριση, δεδομένου ότι η πράξη είναι κακουργηματική (246§2 περ. α' ΚΠΔ). Το πέρας της κύριας ανάκρισης θα κηρύξει το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών με βούλευμα (308 ΚΠΔ). Ο κατηγορούμενος θα κλητευθεί με κλήση (314, 320§2 ΚΠΔ).

3. Δύναται ο Β, ομόρρυθμος εταίρος, νόμιμος εκπρόσωπος και διαχειριστής της Ε, κατέχων το 85% των εταιρικών μεριδίων, να δηλώσει ατομικά και για λογαριασμό του παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας εις βάρος του Α;

Βλ. άρθρο 63 ΚΠΔ. Η ομόρρυθμη εταιρεία αποτελεί νομικό πρόσωπο διαφορετικό από εκείνα των φυσικών προσώπων των ομόρρυθμων εταίρων. Οι ομόρρυθμοι εταίροι υφίστανται μεν ζημία, αλλά έμμεση, συνεπώς δεν νομιμοποιούνται ενεργητικά να δηλώσουν παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας οι ίδιοι, παρά μόνον το νομικό πρόσωπο της εταιρείας Ε.

ΠΡΑΚΤΙΚΟ IV

Ο Α παραπέμπεται με κλητήριο θέσπισμα που του επιδόθηκε την 01/10/2024 να δικάσει την 17/10/2024 Ενώπιον του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου για το ποινικό αδίκημα της παραβίασης υποχρέωσης για διατροφή. Ο Α εμφανίζεται αυτοπροσώπως στο ακροατήριο, χωρίς την παρουσία συνηγόρου υπεράσπισης. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, το Δικαστήριο διακόπτει για λίγα λεπτά και όταν επανέρχεται διαπιστώνει ότι ο κατηγορούμενος αποχώρησε από τη διαδικασία.

1. Είναι εμπρόθεσμη η κοινοποίηση του κλητηρίου θεσπίσματος στον Α;

Βλ. 166 ΚΠΔ . Η προθεσμία είναι 15 ημέρες πριν τη δικάσιμο, συνεπώς είναι εμπρόθεσμη η κοινοποίηση.

2. Πως πρέπει να πράξει το Δικαστήριο μετά τη διαπίστωση της αποχώρησης του κατηγορουμένου;

Βλ. άρθρο 346 εδ. α' ΚΠΔ. Η αποχώρηση του κατηγορουμένου δεν κωλύει την πρόοδο της διαδικασίας.

3. Εντός ποιας προθεσμίας δύναται ο αποχωρήσας κατηγορούμενος να ασκήσει ένδικο μέσο κατά της τυχόν καταδικαστικής απόφασης και ποιο είναι το χρονικό σημείο εκκίνησης αυτής;

Κατά τις διατάξεις του άρθρου 473 παρ. 1 εδ. α' και β' του ΚΠΔ, όπου ειδική διάταξη νόμου δεν ορίζει διαφορετικά, η προθεσμία για την άσκηση ενδίκων μέσων είναι δέκα (10) ημέρες από τη δημοσίευση της απόφασης. Αν ο δικαιούμενος δεν είναι παρών κατά την απαγγελία της απόφασης, η πιο πάνω προθεσμία είναι επίσης δεκαήμερη....και αρχίζει σε κάθε περίπτωση από την επίδοση της απόφασης.

Όπως είδαμε, κατά το άρθρο 346 εδ. α' ΚΠΔ, η αποχώρηση του κατηγορουμένου κατά τη διάρκεια της δίκης δεν κωλύει την πρόοδο της διαδικασίας. Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, αν αποχωρήσει ο κατηγορούμενος από το ακροατήριο μετά την έναρξη της διαδικασίας, ήτοι μετά την εκφώνηση του ονόματος του κατηγορουμένου και το διορισμό συνηγόρου του , η δίκη συνεχίζεται σαν να ήταν παρών συνεχώς, η δε μετά την αποχώρησή του εκδιδόμενη απόφαση θεωρείται ότι απαγγέλλεται παρόντος του κατηγορουμένου.

Επομένως, η προθεσμία είναι 10 ημέρες και αρχίζει από την απαγγελία της απόφασης.